

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.554/2020/4.

A felperes:
felperes neve, címe

A felperes képviselője:
Dr. T. Tóth Balázsügyvéd, címe

Az alperesek:
I.rendű alperes neve, I.rendű alperes címe, I. rendű
II.rendű alperes neve, II.rendű alperes címe, II. rendű

Az alperesek képviselője:
Balsai Ügyvédi Iroda, címe ügyintéző: dr. Keller Gabriella ügyvéd

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 69.P.20.856/2020/13-I.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperest arra kötelezi, hogy 15 napon belül a ... internetes portálon ... napján megjelent „... - ...” című cikk címe alatt, a lead felett, a sérelmezett közleménnyel azonos betűméretben és betűtípussal, mindaddig, amíg a cikk elérhető, de legalább 30 napon keresztül tegye közzé az alábbi helyreigazító közleményt:

„Helyreigazítás:

... napján a ... oldalon megjelent „... - ...” című cikkben valótlanul híreszteltük, hogy a **felperes neve** szexuális erőszak miatt elítélt deviánst védett olyan büntetőeljárásban, amelyben ... képviselte”.

Kötelezi továbbá az I. rendű alperest, hogy a ... internetes portál nyitóoldalán 24 óra időtartamban tegye közzé az alábbi közleményt úgy, hogy arra kattintva az eredeti cikk az elrendelt helyreigazítás szövegével elérhető legyen: „Helyreigazítás a ... napján „... - ...” című cikkben foglaltak miatt”.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Megállapítja, hogy a peres felek az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest és a II. rendű alperest, hogy fizessenek meg a Magyar Államnak külön felhívásra személyenként 42.000 (negyvenkettőezer) - 42.000 (negyvenkettőezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy a ... nyitóoldalán, 15 napon belül tegye közzé az alábbi helyreigazító közleményt az „... - ...” c. cikk elérhetőségének idejéig, de legalább 30 napig, a cikk címében és leadjében alkalmazott azonos betűtípussal és betűmérettel:

„Helyreigazítás a **felperes neve** kapcsolatos valótlan állítások miatt

... napján a ... oldalon megjelent „... - ...” című cikkben valótlanul híreszteltük, hogy a **felperes neve** szexuális erőszak miatt elítélt devianst védett olyan büntetőeljárásban, amelyben ... képviselte.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a **felperes neve** megbízásából egyetlen ügyvéd sem látott el védelmet olyan ügyben, amiben ... sértett volt.

Azt a való tény, hogy a **felperes neve**, mint jogvédő szervezet éveken át „fogdamegfigyelő” - helyesen: börtönmegfigyelő - programot üzemeltetett, a ... cikke abban a hamis színben tüntette fel, hogy a fogvatartotti kártalanítási perekkel összefüggésben a felperes neve vagy a megbízásából eljárók az ügyvédi etikai-fegyelmi kódexet sértő módon ügyfelhajtóként jártak el.”

Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 190.000 forint perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 36.000 forint eljárási illetéket.

- [2] Ítéletének indokolásában hivatkozott a Pp. 495. § (1) bekezdésében, 496. § (1) és (3) bekezdésében, 497. § (3) bekezdésében, az Smtv. 12. § (1) bekezdésében, a PK 12. számú állásfoglalásban, a Ptk. 2:44. §-ában és a PK 14. számú állásfoglalásban írtakra.
- [3] A PK 12. számú állásfoglalásban írtak alapján a cikket akként értelmezte, hogy az kizárólag ... álláspontját mutatja be, az interjú kizárólagosan az ő nyilatkozatát tartalmazza. Bár ... ismertette, hogy az általa képviselt ... és az általa balliberális, patriofób, ultraliberális NGO-ként bemutatott felperesi civil szervezet között milyen különbségek vannak szemlélet, értékrend, világnézet, anyagi források, támogatók, és az általuk képviselt személyek ügyei tekintetében és mindezekhez kapcsolódóan mutatta be a szegregációs ügyek és a büntetés-végrehajtási kártalanítási perek kapcsán elfoglalt álláspontját, nyilatkozata mellett ugyanakkor a felperes és a hozzá kötődő ügyvédek álláspontja nem került bemutatásra. Az írás tehát nem a társadalmi vitát tárta az olvasók elé, hanem egy adott személynek közérdeklődésre számot tartó kérdésben elfoglalt álláspontját, így a tartalom - a PK 12. számú állásfoglalásban írtak szerint - nem zárja ki a sajtó-helyreigazítás alkalmazhatóságát. A közügyek szabad vitatásának a védelme a cikk kapcsán tehát kizárt, így a Ptk.

2:44. §-a szerint a felperes közéleti szereplői mivoltából fakadó tűrés kötelezettsége nem áll fenn.

- [4] A sérelmezett közlések a felperesre vonatkozó híresztelések, az elsőként sérelmezett kijelentés valótlan tény híresztelése, a második pedig való tény hamis színben való feltüntetése.
- [5] Az elsőként kifogásolt kijelentés valóságát az alperesek nem bizonyították, az általuk előterjesztett bizonyítási indítványnak pedig nem adhatott helyt. A Pp. 495. § (2) bekezdés c) pontja szerint ugyanis az I. rendű alperes csak akkor tagadhatta volna meg a helyreigazítás közzétételét, ha a kérelemben foglaltak valósága nyomban cáfolható lett volna. A cikk szerint ... látta el ... védelmét, tehát az eljárási cselekményeket és az iratokat ismerte már akkor, amikor az I. rendű alperes a helyreigazítási kérelmet kézhez vette. Az I. rendű alperes azonban a perindítás előtt a felperessel nem közölte az általa előadottak cáfolatát, és annak alátámasztására nem hivatkozott ... ismereteire, valamely tőle származó információra. A Pp. 498. § (2) bekezdése az érdemi tárgyalás elhalasztását továbbá akkor teszi lehetővé, ha az ezt kérő fél már feltárt bizonyítékokkal, vagy egyéb módon valószínűsíti, hogy az általa felajánlott bizonyítás alkalmas és eredményes lehet a keresetben, illetve védekezésben előadottak igazolására, vagy cáfolatára, vagy az elrendelt bizonyítás lefolytatásának a fél körülményein kívül eső akadály van, és a bizonyítást indítványozó fél a bizonyítás lefolytatását továbbra is kéri. Az I. rendű alperes nem valószínűsítette, hogy ... tanúvallomása alkalmas a védekezésben előadottak bizonyítására. Valamely tárgyaláson tett nyilatkozatra szó szerinti visszaemlékezni az idő múlásával kétséges is. Emellett ... lehetett volna az a személy, akinek vallomása alkalmas arra, hogy bizonyítsa, a képviselőt a felperessel kötött valamely szerződés alapján látta el, ekként az ő eljárását lehet úgy tekinteni, hogy a terhelt a **felperes neve** által védett személy volt.
- [6] Az elsőként kifogásolt tényállítás nem közömbös részlet, a cikkben megszólaltatott ügyvéd épp a deviáns személy védelmének vállalását hangsúlyozva fejezte ki és alapozta meg a felperesi civil szervezettel való szembehelyezkedését, értékrendjének kritikáját, működésének helytelenítését. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság e körben a helyreigazítást nem látta mellőzhetőnek, rámutatva, hogy a cikk ezen tartalma nem tekinthető a PK 14. számú állásfoglalás szerinti, valamely büntetőeljárásról szóló tájékoztatásnak sem.
- [7] A másodikként kifogásolt közlés való tény hamis színben való feltüntetése, az objektív valóság elemeivel azonosítható módon eldönthető, tehát tény, hogy a felperes „járhatta” a büntetés-végrehajtási intézeteket, és a „nem tűnik irreális felvetésnek” felütés mellett ugyancsak tényállítás, hogy a felperes képviselőjében börtönmegfigyelőként eljáró személyek, akár ügyvédek is, ügyfelhajtóként „léphettek fel”, azaz a belépési jogosultságuk alkalmat és lehetőséget biztosított arra, hogy az etikai kódex szerinti tiltott tevékenységet folytathassák. Ezzel az I. rendű alperes azt a tényt, hogy a Bv. kártalanítási pereket vivő ügyvédek között voltak olyanok is, akik egyúttal korábban a felperes részére valamilyen munkát végeztek, és utóbb a kártalanítási perekben képviselőt láttak el, ekként az ügyfél javára megítélt perköltségből részesültek, abban a hamis színben tüntette fel, hogy a felperesi civil szervezet volt az „ügyfelhajtó”, azaz a felperes hozta létre a kapcsolatot ügyfél és ügyvéd között.
- [8] Az elsőfokú bíróság a helyreigazítás szövegét a PK 15. számú állásfoglalásban írtak alapján határozta meg, rámutatva arra, hogy az I. rendű alperes nem kötelezhető olyan helyreigazítás közzétételére, amelyben olyan terjedelemben közöl tényeket, melyek az eredetileg közölt cikk tartalmát meghaladják.
- [9] A Pp. 81. § (5), 82. § (1), 83. § (1) és (2) bekezdései, 49. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a

perköltség viseléséről.

- [10] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperesek éltek fellebbezéssel, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték, a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi szempontú felülbírálat körében. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását indítványozták. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét e körben a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjában foglaltakra alapították. Harmadlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a felperes részére megállapított perköltség összegének jelentős mérséklésére irányult. E tekintetben a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kérték.
- [11] Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 2:44. §-át és ellentétes a PK 12. számú állásfoglalásban írtakkal. Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a közügyek szabad vitatásának védelme a cikk kapcsán kizárt.
- [12] Az interjú témája egy valós társadalmi vita, az, hogy az interjú kizárólag ... álláspontjának mutatja be, kizárólagosan az ő nyilatkozatát tartalmazza, a közügyek szabad vitatásának védelmét a cikk kapcsán nem zárja ki. Az interjú közügyekkel volt összefüggésben, többek között a közéleti szereplő felperesnek és más, magukat köztudomásúan liberálisként meghatározó, szintén közéleti szereplő civil szervezetek társadalmi szerepéről, ezen belül az igazságszolgáltatásban végzett tevékenységéről szólt. Az interjú általánosságban összehasonlította a ... által vezetett civil szervezetet, a ... és a felperesi civil szervezetet, kiemelte, értékelte a két jogvédő szervezet közötti különbségeket, valamint érintette a közelmúlt eseményei közül az iskolai szegregációval kapcsolatos bírósági ítéleteket és a büntetés-végrehajtási intézetek zsúfoltsága miatti kártalanításokkal kapcsolatos visszaélések kérdését. Ezek a témák nem vitásan a közérdeklődés fókuszában állnak, élénk társadalmi diskurzust generálnak, köztudomásúan szélsőséges reakciókat kiváltva a megszólalókból. Közéleti szereplők rendszeresen hangot adnak véleményüknek e témában. Következésképpen az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontok figyelembevétele mellett az elsőfokú bíróságnak arra a megállapítása kellett volna jutnia, hogy a ... készült interjú a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi és nincs jelentősége annak, hogy abban kizárólag az interjút adó álláspontja jelenik meg.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítélete ezt meghaladóan sérti a Pp. 263. § (1) bekezdését, 275. § (1) bekezdését, a Pp. 495. § (2) bekezdés c) pontját, és 498. § (1) bekezdését, tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság a felajánlott tanúbizonyítás mellőzésével döntött az ügy érdemében.
- [14] A Pp. 495. § (2) bekezdés c) pontjából egyáltalán nem következik, hogy ha a sajtószerv megtagadja a helyreigazítás közzétételét és ennek okát nem közli az érintettel, akkor ez elzárja őt a sajtóhelyreigazítási perben a bizonyítás lehetőségétől.
- [15] A perfelvételi tárgyalást megelőzően szabályszerűen tanúbizonyítási indítványt terjesztettek elő, kérve a kifogásolt közlést tevő ... meghallgatását. Mind az indítványban, mind a perfelvételi tárgyaláson pontosan megjelölték, hogy a büntetőeljárás során ... hivatkozott a felperesi egyesületre, erről pedig ... közvetlen tudomással rendelkezik. Ezért a tanúvallomás, mint bizonyítási eszköz bizonyításra való alkalmasságának az elsőfokú bíróság részéről történő megkérdőjelezése alapvetően téves. ... közvetlen tudomással rendelkezik arról, hogy milyen konkrétumokra alapította kifogásolt közlését, mivel a büntetőeljárásban sértetti jogi képviselőként vett részt, ezért vallomása mindenképpen releváns lett volna az ügy eldöntése szempontjából. Az ő vallomása ismeretének hiányában az elsőfokú bíróság nem foglalhatott volna állást abban a kérdésben, hogy az ügyben

releváns tényekre vonatkozóan a tanú nem tudott volna nyilatkozni.

- [16] Észszerűtlen az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, mely szerint a bizonyítási indítványt azért kellett elutasítani, mert a tárgyaláson tett nyilatkozatra való szó szerinti visszaemlékezés az idő múlásával kétséges. A peradatok által is igazoltan ... ügyvéd foglalkozású és hivatásából következően elvárható tőle, hogy az annak végzése során tapasztalt történésekre az átlagosnál jobban, gondosabban és helytállóan emlékezzen. Köztudomású továbbá, hogy a bíróságok akár súlyos, az érintettek sorsát, szabadságát alapvetően befolyásoló döntéseket is alapítanak olyan tanúvallomásokra, amelyek akár évtizedekkel a bizonyítandó tényeket követően hangzanak el.
- [17] A per tárgyává tett interjú érintő helyreigazítási kérelem elbírálása során az elsőfokú bíróságnak fokozottan értékelnie kellett volna azt, hogy a felperes közéleti szereplő, aki az őt érintő közéleti vita során elhangzott szövegekkel kapcsolatban igényelt jogvédelmet, azaz a kifogásolt közléseket a Ptk. 2:44. §-ában írtak figyelembevételével lett volna szükséges megítélni.
- [18] Az elsőként kifogásolt közlés arra vonatkozott, hogy a felperes biztosította a védelmet egy adott büntetőügy terheltje részére. A felperes állítása szerint ezzel szemben a valóság az, hogy mindössze a felperessel köztudomásúan szorosan együttműködő ügyvéd járt el az adott ügyben védőként, de az nem volt összefüggésben a felperesnél végzett tevékenységével. Ez a tényállítás még esetleges valótlanága esetére sem alkalmas a felperes társadalmi megítélésének befolyásolására, így ezzel a közléssel szemben nincs helye a PK 12. számú állásfoglalásban foglaltak alapján sajtó-helyreigazításnak.
- [19] A társadalmi megítélés hátrányos befolyásolására való alkalmasság objektív ismérv, így objektíve a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás figyelembevételével kell eldönteni, hogy az adott tény állítása, híresztelése alkalmas-e erre. Ekként nem a felperes egyéni megítélése, szubjektív értékítélete, érzékenysége alapján kell megítélni az erre való alkalmasságot.
- [20] A másodikként kifogásolt közlés vizsgálatánál az elsőfokú bíróságnak abból kellett volna kiindulnia, hogy a PK 12. számú állásfoglalás II. pontja szerint a társadalmi vitával kapcsolatos véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat általában nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya, mert a sajtó-helyreigazítás a tényállításokra korlátozódik. A közlés ilyen keretben való értelmezése során az elsőfokú bíróságnak egyrészt azt kellett volna számításba vennie, hogy ... szövege bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhat, másrészt figyelembe kellett volna vennie az Alkotmánybíróságnak a politikai közéleti vitákkal kapcsolatban legújabbban kifejtett álláspontját is, mely szerint az ennek keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére.
- [21] Ezen szempontok figyelembevételével végzett mérlegelés alapján a kifogásolt közlést véleménynyilvánításként kell minősíteni. ..., aki maga is közéleti szereplő, arról nyilatkozott, hogy összefüggést lát a felperesnek a közvélemény előtt széles körben ismert börtönmegfigyelési programja és a felperes köré csoportosuló ügyvédeknek a börtönsúfoltsági kártalanítási eljárásokban való részvétele között, nevezetesen, hogy személyes álláspontja szerint - feltételes módban fogalmazva - a felperesi szervezet adhatott tippeket a kártalanítási eljárásokban jogi képviselőt ellátó ügyvédek számára. A ... által használt kifejezésekből kétségtelenül következik, hogy mindössze az események láncolatának egy lehetséges változatát, azaz véleményt fogalmazott meg.

- [22] Az elsőfokú bíróság álláspontja azonban akkor is téves, ha ... kifogásolt közlését tényállításként kellene értékelni. A politikai, társadalmi vitáról szóló közlések ugyanis akkor is véleménynek minősülnek, ha tartalmazznak is olyan tényállításokat, tényközléseket, melyekre vonatkozóan esetenként éppen a rendelkezésre álló előzmények, adatok alapján állított, illetve feltételezett tények valósága, vagy valótlanúsága a vita tárgya.
- [23] A felperes részére megállapított perköltség mértéke kirívóan eltűzött, az ügyben végzett jogi képviselői tevékenység mindössze a helyreigazítási kérelem, illetve annak nyomán a keresetlevél elkészítésére és benyújtására és végül egy érdemi tárgyaláson való részvételre terjedt ki. A hasonló jellegű ügyekben nagy jártassággal rendelkező felperesi jogi képviselő részére ez nyilvánvalóan nem jelentett aránytalan munkaterhet.
- [24] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a II. rendű alperes perköltségben marasztalását indítványozta.
- [25] Előadása szerint a Ptk. 2:44. §-a nem értelmezhető akként, hogy valótlan tény állításával, vagy híresztelésével kapcsolatosan bármely közéleti szereplőnek fokozott tűrési kötelezettsége lenne a szükségesség-arányosság tesztje alapján. Így nincs jelentősége annak, hogy közéleti vita keretében jelent-e meg a perben vitatott cikk, ha az elsőfokú ítélet indokolása e körben téves is, az nem eredményezhet érdemben eltérő ítéletet.
- [26] A 7/2014 (III. 7.) AB határozat (62) bekezdésében írtak alapján egyértelmű, hogy a valótlan tényállítások kapcsán a Ptk. 2:44. §-ában megfogalmazott, a közügyek szabad vitatását biztosító alapjog gyakorlásból nem következik az, hogy a sajtó-helyreigazításnak ne lenne helye valótlan tények állítása, vagy híresztelése esetén közéleti vita kapcsán. A sajtó-helyreigazítás ugyanis felróhatóságtól független, objektív jogkövetkezmény alkalmazását jelenti és nem jár semmilyen joghátrány alkalmazásával.
- [27] Az, hogy ... a felperes megbízásából látott el egy adott ügyben védelmet, soha nem volt közéleti vita tárgya, ezzel a valótlan tényállítással ebben a cikkben találkozott először.
- [28] Abban az esetben, ha a cikkben a közéleti vitáról szóló tájékoztatással kapcsolatos sajtóetikai szabályt megtartva az I. rendű alperes megkereste volna és a ... nyilatkozatával kapcsolatos, azt cáfoló nyilatkozatát megjelenítette volna, akkor a másodikként kifogásolt közlés vonatkozásában sem lenne helye helyreigazításnak. A második kérdéskör, az ún. börtönbiznisz, széles körben közéleti vita tárgya volt már a perben kifogásolt cikk megjelenését megelőzően is.
- [29] A bizonyítás érdekében felajánlott tanú emlékezete akkor sem szolgálhatott volna bizonyítékkul arra, hogy kinek a megbízásából védett egy büntetőeljárásban ... egy terheltet, ha ... a kifogásolt tartalommal egyező tartalmú tanúvallomást tett volna. Így őt szükségtelen volt tanúként megidézni.
- [30] A felperes csatolta ... nyilatkozatát arról, hogy az ő védői megbízásával kapcsolatos, perben kifogásolt, ... származó tényállítás valótlan.
- [31] Hangsúlyozta, hogy nem lényegtelen kérdés, hogy egy emberi jogi szervezet milyen ügyben, milyen mandátummal lát el képviselőt, és milyen minőségben. ... éppen azért fogalmazott meg kritikát vele szemben, mert tudomása szerint az adott ügyben védelmet biztosított egy terheltnek, vagyis a cikk e tekintetben valótlan ténybeli alapon megfogalmazott kritikát közvetít az olvasók felé.

- [32] Téves az a fellebbezésben hivatkozott álláspont, miszerint köztudomásúan egyéni jogvédelemmel, többek között természetes személyek bűnügyi védelmével foglalkozó szervezet lenne a **felperes neve**, büntetőeljárásban ugyanis védelem ellátásával tipikusan nem foglalkozik. Menekültek, menedékkérők, fogvatartottak, alapjogi gyakorlásuk miatt sérelmet szenvedettek, illetve rendőri intézkedések sértettjeinek képviselte tartozik a szervezet fő profiljába.
- [33] A fellebbezés összekeveri a személyiségi jogi perek és sajtó-helyreigazítás rendeltetését.
- [34] A másodikként kifogásolt közlés jelentése az átlagolvasó számára az, hogy a szegycmenteljes ügyvédi iparág egyik működési módja, hogy a **felperes neve** liberális jogvédő szervezet köré szerveződtek ügyvédi csoportok, amelyek az adatgyűjtő munkájuk során kihasználták azt, hogy a szervezet bejárhatott fogvatartási helyekre. Jelen perben abban kell állást foglalni, hogy az ellentétes tényeken alapuló, akár véleménynek minősített tartalom szabadon megfogalmazható-e, vagy az annak alapjául szolgáló tények valótlanúsága esetén helyreigazítási kötelezettsége van-e a sajtónak valós tények hamis színben feltüntetése miatt.
- [35] Az alperesi jogi képviselő által megjelölt jogszabályhely alapján a munkadíj minden megkezdett tárgyalási óránként, valamint az ügyvédnek az eljárást megelőző és a tárgyaláson kívül végzett igazolt tevékenységéért óránként 6.000 forint, így az alperesi jogi képviselő által megjelölt hat óra munkavégzés után 60.000 forint munkadíj jogszerűen nem igényelhető.
- [36] Az alperesek fellebbezése részben megalapozott.
- [37] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt.
- [38] Nem volt helye az első fokon hozott határozat Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezésnek sem.
- [39] A Pp. 495. § (2) bekezdése szerint a határidőn belül írásban megérkezett helyreigazítás közzétételét csak akkor lehet megtagadni, ha
- a) a helyreigazítást nem az arra jogosult kérte,
 - b) a kérelem nem tartalmazza az (1) bekezdésben meghatározottakat, vagy
 - c) a kérelemben előadottak valósága nyomban megcáfолható.
- [40] A 498. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perfelvételt lezáró végzés meghozatalát követően nyomban megtartja az érdemi tárgyalást. Bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, vagy amelyeket a felek legkésőbb a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig felajánlottak. A perben utólagos bizonyításnak nincs helye.
- A (2) bekezdés szerint az érdemi tárgyalást akkor lehet elhalasztani, ha
- a) ezt valamely fél kéri és a már feltárt bizonyítékokkal vagy egyéb módon valószínűsíti, hogy az általa felajánlott bizonyítás alkalmas és eredményes lehet a keresetben, illetve védekezésben előadottak igazolására vagy cáfolatára, vagy
 - b) az elrendelt bizonyítás lefolytatásának a fél körülményein kívül eső akadálya van és a bizonyítást indítványozó fél a bizonyítás lefolytatását továbbra is kéri; a távol lévő fél e nyilatkozatának beszerzése érdekében a tárgyalás elhalasztásának nincs helye.

- [41] A (3) bekezdés szerint a (2) bekezdésben meghatározott feltételek hiányában a bíróság a bizonyítás elrendelését, illetve lefolytatását mellőzi.
A fenti szabályozásból nem következik az, hogy ha a sajtószerv megtagadja a helyreigazítás közzétételét és ennek okát, illetve a megtagadás okának bizonyítékait nem közli az érintettel, akkor ez elzárja őt a sajtó-helyreigazítási perben a bizonyítás lehetőségétől. A perfelvételt lezáró végzés meghozataláig a feleknek lehetőségük van bizonyítási indítványok, így tanú meghallgatására vonatkozó indítvány előterjesztésére és amennyiben a fél (jelen esetben az I. rendű alperes) valószínűsíti, hogy az általa felajánlott bizonyítás alkalmas és eredményes lehet a védekezésében előadottak igazolására vagy cáfolatára, a tárgyalás elhalasztására is sor kerülhet. Mindez független attól, hogy az előzetes eljárás során a megtagadás indokait, annak bizonyítékait közölte-e a felperessel.
A bizonyítási indítvány elutasításának arra hivatkozással sincs helye, hogy a tanú az idő múlására tekintettel már úgysem emlékezne pontosan a történetekre, hiszen ez minden olyan esetben kizárná a tanúvallomással történő bizonyítás lehetőségét, amikor a peres eljárás lefolytatására már a tanúvallomás tárgyát képező eseményekhez képest hosszabb idő elteltével kerül sor.
- [42] Az elsőfokú bíróság tehát az általa megjelölt indokok alapján a ... tanúkenti meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványt nem utasíthatta volna el jogszerűen.
- [43] A Fővárosi Ítélet tábla megítélése szerint ugyanakkor ez az eljárási szabálysértés az ügy érdemére kihatással nem bírt, a bizonyítás elrendelésének mellőzése más indokok alapján helytálló, ami a felperes által elsőként sérelmezett közlés érdemi vizsgálatából következő érvek mentén igazolható.
- [44] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság - az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel - a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta.
- [45] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett körben az irányadó anyagi jognak részben nem felel meg, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól részben eltérő jogi következtetés vonható le. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az első fokon hozott határozatot a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.
- [46] A Fővárosi Ítélet tábla előzetesen az alábbiakra mutat rá.
- [47] Egy nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Az EJEB és az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem önmagában az érintett személy státuszának, hanem a vélemény közügyekhez kapcsolódó jellegének van meghatározó szerepe a saját mércék alkalmazása szempontjából. Az adott közlés megítéléséhez elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit, a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Vizsgálni kell így a közlést érintően a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben ezen körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönten, hogy a közlés értékítéletnek, vagy tényállításnak

tekinthető-e [13/2014. (IV. 18.) AB határozat].

- [48] Az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatának indokolása értelmében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a kifejtett véleményt annak érték- és valóságtartalmára tekintet nélkül védi. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a vélemény kifejtésének lehetőségét védelmezi, a kifejtett vélemény tartalmától függetlenül. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a szabad véleménynyilvánításhoz való jog minden esetben kiterjed, függetlenül a kifejtett vélemény érték- és valóságtartalmától. A közéleti szereplőnek az éles, erőteljes véleménynyilvánításokat is tűrniük kell.
- [49] A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. Egyfelől a demokratikus jogállam intézményeinek és a demokratikus közéletet hivatásszerűen alakító politikusoknak a szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, (valamint a sajtónak) olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi eleme. Másfelől a tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét.
- [50] Az Alkotmánybíróság mércéje szerint az értékítéletek és a személyes meggyőződést közvetítő vélemények mindaddig, amíg összefüggésben állnak a közügyekkel, attól függetlenül élvezik a véleményszabadság alkotmányos oltalmát, hogy helyes vagy helytelen, tetsző vagy nem tetsző, értékes vagy értéktelen gondolatokat tartalmaznak. Ezzel szemben a közügyeket érintő, ámde hamisnak bizonyult tényállításokat már csak abban az esetben oltalmazza a véleményszabadság, ha a tény állító vagy híresztelő jóhiszemű volt. [7/2014. (III. 7.) AB határozat]
- [51] A felperes közéleti szereplő, a kifogásolt interjú is közügyekkel volt összefüggésben, az alperesi sajtóterméknek nyilatkozó ... többek között a felperesi civil szervezet társadalmi szerepéről, ezen belül az igazságszolgáltatásban végzett tevékenységéről beszélt, ezzel összefüggésben fogalmazott meg - olykor igen sarkos - kritikát. Az interjúalany amellett, hogy általánosságban összehasonlította az általa vezetett ... és a felperesi civil szervezetet, olyan témákban - az iskolai szegregációval kapcsolatos bírósági ítéletek, továbbá a büntetés-végrehajtási intézetek zsúfoltsága miatti kártalanításokkal kapcsolatos problémák - is kifejtette az álláspontját, kritika tárgyává téve a felperesi szervezet tevékenységét is, amelyek napjainkban a közérdeklődés fókuszában állnak, olykor heves társadalmi vitákat generálnak.
- [52] A felperest a Ptk. 2:44. §-ában, továbbá a 7/2014. (III. 7.) és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltak alapján - a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítási szabadság kiemelt védelmére tekintettel - az ilyen közérdeklődésre számot tartó ügyben kifejtett vélemények, kijelentések, a hitelességét megkérdőjelező megnyilvánulások vonatkozásában fokozottabb tűrési kötelezettség terheli.
- [53] A fokozottabb tűrési kötelezettségnek azonban közéleti szereplő, közéleti kérdésekben, közügyekben való megszólalás esetén sem csak az emberi státuszt alapjaiban tagadó véleménynyilvánítások képezik korlátját, hanem a hamisnak bizonyult tényállítások is, amelyekkel szemben a véleménynyilvánítás szabadsága már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el.

- [54] Az Alkotmánybíróság mércéje szerint ugyanis az értékítéletek és a személyes meggyőződést közvetítő vélemények mindaddig, amíg összefüggésben állnak a közügyekkel, attól függetlenül élvezik a véleményszabadság alkotmányos oltalmát, hogy helyes vagy helytelen, tetsző vagy nem tetsző, értékes vagy értéktelen gondolatokat tartalmaznak. Ezzel szemben a közügyeket érintő, ámde hamisnak bizonyult tényállításokat már csak abban az esetben oltalmazza a véleményszabadság, ha a tény állító vagy híresztelő jóhiszemű volt. [7/2014. (III. 7.) AB határozat]
- [55] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának felfogása szerint amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható, akkor tényállításról van szó. A határeseteket az ún. értékítélettel terhelt tényállítások jelentik, az EJEB gyakorlata szerint azonban ezek is a véleményszabadság magas szintű védelmét élvezik.
A véleményszabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és a polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is. Minél határozottabb, erősebb ugyanakkor egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia.
- [56] Tényállítást tehát vélemény is tartalmazhat, hiszen a tények alapján tényekre vont következtetés is minősülhet véleménynek. Ebben az esetben azt kell vizsgálat tárgyává tenni, hogy vannak-e olyan valós tények, amelyek alapján a nyilatkozó kijelentéseit megtehetette. Vizsgálni azt kell tehát, hogy a valóságnak van-e olyan - akárcsak vékony - szelete, amely a tényre vont következtetést, mint véleményt megalapozottá teszi.
- [57] A felperes által kifogásolt közléseket tehát mindezek figyelembevételével kellett vizsgálat tárgyává tenni.
- [58] ... a ... eredményeiről nyilatkozva tette meg a felperes által elsőként kifogásolt közlést, miszerint „Eredményeinkkel elégedettek lehetünk, de sokkal többet is tudnánk tenni. Például nemrég értük el sokéves küzdelem után egy, a **felperes neve** által védett erőszakos szexuális deviáns elítélését, aki a provokatív és káros ... ellen tiltakozó neves keresztény családvédőre, ... támadt szeméremsértő módon”.
- [59] Az írás tehát tényként híresztelte, hogy az erőszakos szexuális deviáns személy védelmét a felperes látta el abban az ügyben, amelyben ... képviselte. Ezen állítás valóságát az alpereseknek kellett bizonyítaniuk, e vonatkozásban ... tanúkénti meghallgatására tettek indítványt.
- [60] A perben rendelkezésre álló adatok szerint az adott ügyben a vádlott képviseletét ... látta el, az ügy vitelére szóló meghatalmazás is az ő nevére került kiállításra. A perben tehát a **felperes neve** jogi képviseletet nem látott el, ez nem állítható még akkor sem, ha ... a felperesi civil szervezettel egyébként kapcsolatban áll, az ügy tárgyalásán esetleg a **felperes neve** kapcsolatos nyilatkozatot tett. A képviselő személyének okirati igazolását nem írhatja felül ... tanúként tett vallomása sem, a tanú vallomása az okirattal ellentétben nem igazolhatja azt, hogy a képviseletre vonatkozó megállapodás nem ... ügyvéd és a terhelt között jött létre, hanem a felperesi civil szervezet kapott meghatalmazást az ügy vitelére.
- [61] Az interjú nem azt állítja, hogy a **felperes neve** közel álló ügyvéd látta el a képviseletet, hanem kifejezetten azt, hogy a ... egy, a „**felperes neve** által védett erőszakos deviáns elítélését” érte el. Az alperesek által felajánlott bizonyítás, a jogi képviselő személyét igazoló okirat (meghatalmazás) beszerzésének indítványozása nélkül és ... nyilatkozatával szemben nem lehet alkalmas és eredményes az alperesi védekezésben előadottak igazolására, így a bizonyítás felvételének, a tárgyalás elhalasztásának ... tanúkénti idézése érdekében a Pp. 498. §-a alapján nem volt helye.

- [62] A sajtó-helyreigazítási igény alaposságához csupán az szükséges, hogy a kifogásolt tényállítás valótlan legyen, az Smtv. 12. §-ában írtak szerint nem szükséges, hogy a valótlan tényállítás az érintett társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására alkalmas legyen. Valakinek a személyére vonatkozó valótlan tényállítás minden további indokoltság és szükségesség igazolása nélkül megköveteli a helyreigazítást, a közlés valóságának megítélése szempontjából nincs jelentősége annak sem, hogy a sajtóközlemény milyen vélemény kialakítására, következtetésre indítja az olvasót.
- [63] A kifogásolt kijelentés a felperes személyének megítélése szempontjából közömbös részletnek, lényegtelen pontatlanságnak sem tekinthető, hiszen az interjúalany éppen a saját civil szervezetét és a felperest állítja párhuzamba, a felperes által képviselt „eszméket” ütközteti a ... által képviselt elvekkel, a közléssel is azt hangsúlyozva, hogy a felperesi civil szervezet nem a „jó oldal” képviselőjét látta el a büntetőeljárásban.
- [64] Ezen közlés vonatkozásában tehát az elsőfokú bíróság jogszerűen kötelezte sajtó-helyreigazítás közzétételére az I. rendű alperest azzal ugyanakkor, hogy a közzétenni rendelt valóság a valótlan közlés tartalmi körét lényegesen meghaladja, mindamelllett az olvasók valóságnak megfelelő tájékoztatásához nem is szükséges.
- [65] A másodikként sérelmezett szövegrész a felperes által megfogalmazott módon nem szerepel az interjúban. ... nyilatkozata szerint: „Sajnálatos és szégyenletes, hogy ügyvédi iparaggá vált ez a terület, ahol minimális kreatív jogi munkával inkább adminisztratív, adatgyűjtő munkával lépnek fel a liberális jogvédő szervezetek köré szervezett ügyvédi csoportok, nyilvánvalóan kihasználva azt a lehetőséget, hogy a **felperes neve** mint jogvédő szervezet éveken át fogdamegfigyelő programot üzemeltető jogvédő szervezatként folyamatosan járhatta a magyar büntetés-végrehajtási intézeteket. Nem tűnik irreális feltevésnek, hogy ennek a programnak a keretében, lényegében tippadóként, ügyfelhajtóként léphettek fel, amit ráadásul tilt a magyar ügyvédi etikai-fegyelmi kódex. Érdemes lenne megvizsgálni, hogy ezek a nagy tömegű megbízások, egy adott ügyvédhez, milyen úton jutottak el”.
- [66] Való tény, hogy a felperesi civil szervezet fogda-, majd börtönmegfigyelő programot is indított, melynek keretében - egyebek mellett - a fogvatartottak jogainak érvényesülését és egészségügyi ellátásukat vizsgálta. Valós tény az is, hogy a **felperes neve** kapcsolatban álló, „hozzá köthető” ügyvédek a börtönsúfoltsági kártalanítási eljárásokban jogi képviseletet láttak el. ... - ezen ténybeli alapokon - arról nyilatkozott, hogy összefüggést lát a felperesnek a közvélemény előtt széles körben ismert börtönmegfigyelési programja és a felperes köré csoportosuló ügyvédeknek a börtönsúfoltsági kártalanítási eljárásokban való részvétele között, nevezetesen, hogy személyes álláspontja szerint - feltételes módon fogalmazva - a felperesi szervezet adhatott tippet a kártalanítási eljárásokban jogi képviseletet ellátó ügyvédek számára. Az írás való tényeket hamis színben nem tüntetett fel, ... - igen markáns - véleményét fogalmazza meg, a nyilatkozó olyan ténybeli alapokkal rendelkező következtetését tárta az olvasók elé, amely - helyességétől vagy helytelenségétől, és attól függetlenül, hogy a felperes azzal nem ért egyet - a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű védelmét élvezzi, annak vonatkozásában helyreigazításra kötelezésnek nincs helye.
- [67] Az Smtv. 12. § (2) bekezdése szerint a helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre

irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni.

- [68] A felperes keresetében csupán azt kérte, hogy az I. rendű alperes 15 napon belül tegye közzé az általa kért helyreigazítást, az elsőfokú bíróság hiánypótlási felhívására terjesztett elő arra vonatkozó kérelmet, hogy a helyreigazítás teljes terjedelmében az alperesi hírportál nyitóoldalán jelenjen meg, méghozzá mindaddig, amíg a cikk elérhető, de legalább 30 napig.
- [69] A rendelkezésre álló adatok szerint a cikk teljes terjedelmében a ... nyitólapján nem is jelent meg, s sérelmezett közlések így a főoldalon nem, csak a cikkekre kattintva voltak olvashatók.
- [70] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a helyreigazítás helyét és módját az Smtv. 12. § (2) bekezdésében írtaknak megfelelően határozta meg azzal, hogy a teljesítési határidőt - a felperes kereseti kérelmének megfelelően - 15 napban határozta meg. Amennyiben a helyreigazításra utaló közlemény az alperesi hírportál nyitóoldalán megjelenik, majd arra kattintva - az eredeti cikkbe szerkesztetten - a helyreigazítás szövege olvashatóvá válik, az olvasók a helyreigazítás tényéről és tartalmáról ugyanolyan módon és mértékben értesülnek, mint az írás eredeti, valótlan állításáról.
- [71] Az alperesek fellebbezése részben eredményre vezetett, a pernyertesség, pervesztesség aránya az elsőfokú eljárás vonatkozásában is módosult, az 50-50%-ban állapítható meg. Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla - a Pp. 83. § (2) bekezdésének második fordulata alapján - akként rendelkezett, hogy egyik fél sem köteles perköltség megtérítésére.
- [72] A felperes és a II. rendű alperes a pernyertesség, pervesztesség arányában kötelesek viselni a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja, 42. § (1) bekezdés a) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illetéket a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének megfelelően.

Budapest, 2020. október 13.

. Hercsik Zita s.k.	. Kovács Éva s.k.	. Fintha-Nagy Péter László s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő